

ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΥΡΑΚΗΣ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ
ΤΩΝ 600.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

ΤΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟΝ ΤΗΣ Α
ΔΙΑΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΣ ΜΥΛΑ
ΠΕΝΤΑΚΙΣ

Προσμένοντας την ανατολή

ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΕ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ: 8.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Προσμένοντας την ανατολή**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Γιώργος Πολυράκης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ελένη Γεωργοστάθη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Γιώργος Πολυράκης, 2021
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: © CollaborationJS/Trevillion Images,
ADELART, Danussa/Shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 2021, 8.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3783-5
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3784-2

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτί.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΛΥΡΑΚΗΣ

Προσμένοντας την ανατολή

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΟΛΥΡΑΚΗ

- ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ (θεατρικό, 1995)
ΕΚΕΙΝΗ Η ΣΤΙΓΜΗ (μυθιστόρημα, 1996, 29η έκδοση, Αύγουστος 2020)
ΧΟΡΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΣΙΩΠΗ (μυθιστόρημα, 1998,
Βραβείο Πεζογραφίας Ελληνικής Εταιρείας
Χριστιανικών Γραμμάτων, Σειρά στην τηλεόραση, στον ALPHA,
2002-2003, 47η έκδοση, Ιανουάριος 2021)
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΘΕΣ (μυθιστόρημα, 2000,
Α΄ Βραβείο Μυθιστορήματος Φιλολογικού
Συλλόγου «Παρνασσός», 24η έκδοση, Ιούλιος 2019)
Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΑΝΕΜΩΝΗΣ (μυθιστόρημα, 2001, 21η έκδοση, Σεπτέμβριος 2018)
ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΝΟΗ ΤΟΥ ΑΝΕΜΟΥ
(μυθιστόρημα, 2003, 15η έκδοση, Σεπτέμβριος 2019)
ΜΑΚΡΙΝΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ
(ιστορικό μυθιστόρημα, 2005, 20ή έκδοση, Φεβρουάριος 2021)
ΣΑΝ ΝΑ ΜΗΝ ΠΕΡΑΣΕ ΜΙΑ ΜΕΡΑ (διηγήματα, 2006, 7η έκδοση, Απρίλιος 2014)
ΣΙΩΠΗΛΕΣ ΚΡΑΥΓΕΣ (ιστορικό μυθιστόρημα, 2007, 14η έκδοση, Ιούνιος 2019)
ΟΙ ΑΕΤΟΙ ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ
(μυθιστόρημα, 2008, 9η έκδοση, Σεπτέμβριος 2020)
ΛΥΤΡΩΣΗ (μυθιστόρημα, 1η έκδοση 1994,
2η έκδοση, Ψυχογίος 2009, 9η ανατύπωση, Ιούλιος 2017)
ΔΩΡΟΘΕΑ ΝΤΕ ΡΟΠ (μυθιστόρημα, 2010, 11η έκδοση, Νοέμβριος 2018)
ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ
(μυθιστόρημα, 2011, 9η έκδοση, Αύγουστος 2020)
ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΗ ΠΡΟΤΑΣΗ (μυθιστόρημα, 2012, 6η έκδοση, Αύγουστος 2020)
ΤΑ ΗΡΑΝΘΕΜΑ ΘΑ ΑΝΘΙΣΟΥΝ ΞΑΝΑ
(μυθιστόρημα, 2013, 3η έκδοση, Σεπτέμβριος 2013)
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ (μυθιστόρημα, 2014, 3η έκδοση, Σεπτέμβριος 2019)
ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙ (μυθιστόρημα, 2015, 5η έκδοση, Μάρτιος 2017)
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟ ΑΥΡΙΟ (μυθιστόρημα, 2016, 1η έκδοση, Απρίλιος 2016)
ΚΡΥΜΜΕΝΗ ΑΛΗΘΕΙΑ (μυθιστόρημα, 2017, 5η έκδοση, Φεβρουάριος 2021)
ΥΠΟΣΧΟΜΑΙ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΩ (μυθιστόρημα, 2018, 5η έκδοση, Δεκέμβριος 2018)
ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ (μυθιστόρημα, 2019, 4η έκδοση, Ιανουάριος 2020)
ΣΕ ΒΑΘΙΑ ΝΕΡΑ (μυθιστόρημα, 2020, 6η έκδοση, Νοέμβριος 2020)

Τούτο το βιβλίο άρχισε να γράφεται την 20ή Μαΐου 2020, όταν ολόκληρη η ανθρωπότητα μαστιζόταν από τη λαίλαπα του COVID-19, ενώ στο βάθος του τούνελ δεν είχε αρχίσει να αχνοφαίνεται ένα φως που θα σήμαινε τη γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας.

Αφιερώνεται με σεβασμό σε όλους τους απανταχού της γης ανθρώπους που αφιερώνουν τη ζωή τους στον χώρο της Υγείας ως γιατροί, νοσοκόμες και νοσοκόμοι, τραυματιοφορείς, άνθρωποι των εργαστηρίων, οδηγοί ασθενοφόρων και καθαρίστριες των θαλάμων νοσηλείας, πολλοί από τους οποίους έχασαν τη ζωή τους στην προσπάθεια να θεραπεύσουν τον συνάνθρωπο.

Όλους αυτούς έχουμε ιερό χρέος να μην τους ξεχάσουμε ποτέ και να τους ευγνωμονούμε. Δε θα μάθουμε ποτέ τ' όνομά τους. Αλλά αυτό είναι κάτι που δε θα απασχολήσει ποτέ τους ίδιους.

Τα ιστορικά στοιχεία του βιβλίου αντλήθηκαν από την *Ιστορία της Κατοχής* του Δημοσθένη Κούκουνα, εκδ. Historia, 2015, και την *Απαγωγή του Στρατηγού Κράιπε* του Γεωργίου Χαροκόπου, Eurobooks, 2008.

Οι αστραπές χόρευαν στον ουρανό, φωτίζοντας τις σταγόνες της βροχής, κάνοντάς τες να μοιάζουν με πετράδια ριγμένα σε μαύρο βελούδο.

Όρθια πίσω από το τζάμι της μπαλκονόπορτας της στη Νέα Χώρα στα Χανιά, η Ναταλία παρακολουθούσε τη βροχή που εξακολουθούσε να πέφτει, κι οι αργές, ρυθμικές σταγόνες της κάθε άλλο παρά συγχροნიσμένες ήταν με τον σκάτο, ακατάστατο ρυθμό της καρδιάς της. Τα άφυλλα δέντρα, που τέντωναν σαν σκελετικά δάχτυλα τα κλαριά τους, λούζονταν με βρόχινες σταγόνες, ελευθερωμένες από τον αέρα. *Το κακό εμφανίζεται πάντοτε στις αποχρώσεις του γκριζου, δεν είναι ποτέ άσπρο ή μαύρο*, έλεγε μέσα της, αλλά, έτσι κι αλλιώς, το ταξίδι που είχε να κάνει αύριο στα Ανώγεια ήταν απρόβλεπτο, και στο παιχνίδι του απρόβλεπτου εκείνη νικούσε πάντα.

Η Ναταλία μιλούσε άπταιστα τη γερμανική γλώσσα και αυτό είχε συντελέσει στο να αρχίσει να εργάζεται ως δακτυλογράφος στη γερμανική διοίκηση στα Χανιά. Ήταν ήδη οργανωμένη στην αντίσταση και η φύση την είχε προικίσει με σθένος και αποφασιστικότητα, αλλά ακόμα και η ίδια αναγνώριζε ότι αυτά ακριβώς τα στοιχεία του χαρακτήρα της ευ-

θύνονταν μερικές φορές για το απρόβλεπτο των ενεργειών της. Η ίδια παραδεχόταν ότι γυναίκες με το θάρρος της γνώμης τους, όπως αυτή, ήταν πολλές φορές επικίνδυνες. Τους άντρες, με εξαίρεση τις γενετήσιες ορμές τους, τους κυβερνούσε η λογική. Αλλά τις γυναίκες τις διαφέντευε το συναίσθημα και, όπως η ίδια πίστευε, όλες οι αποφάσεις τους βασίζονταν εκεί. Ένα χαμόγελο μισάνοιξε τα χείλη της σ' αυτές τις σκέψεις. Η ίδια, από τότε που ήταν μικρή, ήξερε να κρατάει κρυμμένα τα μυστικά της. *Αλλά, έλεγε μέσα της, τα μυστικά είναι σαν τα θαμμένα στο χιόνι λουλούδια: κάποτε υψώνουν το ανάστημά τους και ανοίγουν τον δρόμο προς το φως!*

Όρθια πάντα πίσω από την τζαμόπορτα, η Ναταλία αισθανόταν τα ερωτήματα γι' αυτό που θα έκανε αύριο να στοιβάζονται στο μυαλό της σαν τούβλα, που ύψωναν γύρω της έναν αδιαπέραστο τοίχο στον οποίο εγκλωβίζονταν οι σκέψεις της. Όσο περνούσε η ώρα, η κοπέλα έχανε την αίσθηση του χρόνου, που τώρα ήταν εναντίον της.

Το κουδούνισμα του τηλεφώνου την απέσπασε από τους λογισμούς της.

Στην άλλη άκρη της γραμμής ήταν ο Κωνσταντίνος Παρασχάκης, ο αρραβωνιαστικός της. Ο Κωνσταντίνος ήταν μοναχογιός πλούσιας οικογένειας, πολιτικός μηχανικός, που όταν ξέσπασε ο πόλεμος εργαζόταν στο γραφείο του πατέρα του. Το διώροφο σπίτι τους ήταν στην οδό Μπόλαρη και από τις πρώτες μέρες της Κατοχής ένας Γερμανός ταγματάρχης έκανε επίταξη ενός δωματίου. Ο Κωνσταντίνος και οι γονείς του μιλούσαν τη γερμανική γλώσσα, έχοντας σπουδάσει στο Βερολίνο, και αυτό συνετέλεσε στο να διατηρούν

πολύ καλές σχέσεις με τον Γερμανό αξιωματικό, ο οποίος κρατούσε άψογη στάση απέναντί τους, χωρίς να του περνάει η παραμικρή υποψία ότι ο Κωνσταντίνος ήταν ήδη οργανωμένος στην αντίσταση, κάτι που επίσης ο νεαρός μηχανικός είχε κρατήσει κρυφό από τους γονείς του. Στο αρχοντικό της οικογένειας υπήρχε τηλέφωνο πριν από τη γερμανική κατοχή, αλλά και στο διαμέρισμα της Ναταλίας είχε τοποθετηθεί τηλεφωνική συσκευή από τη γερμανική διοίκηση, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες επικοινωνίας με τη δακτυλογράφο οποιαδήποτε ώρα του εικοσιτετραώρου.

Όταν έκλεισαν, η Ναταλία έριξε μια ματιά στο ρολόι της κι ένα χαμόγελο μισάνοιξε τα χείλη της. Το χρυσό ρολόι ήταν δώρο του Κωνσταντίνου την ημέρα των γενεθλίων της και μέσα στο όμορφο κουτί υπήρχε και μία κάρτα με καλλιγραφικά γράμματα και με τρεις μόνο λέξεις: *Ωκεανοί αγάπης. Κωνσταντίνος.*

Η Ναταλία σήκωσε το χέρι στο οποίο φορούσε το ρολόι και το ακούμπησε στο μέρος της καρδιάς, κλείνοντας τα μάτια για να γυρίσει σ' εκείνες τις στιγμές.

Ο Κωνσταντίνος την κοίταζε στα μάτια. Κοίταζε το πράσινο χρώμα τους, απαλό σαν ανοιξιάτικο λιβάδι. Η Ναταλία είχε τη συνήθεια να παρακολουθεί το στόμα του όταν της μιλούσε, σαν να προσπαθούσε να γευτεί την κάθε του λέξη πριν καν αυτή βγει από τα χείλη του. Και πάντοτε είχε ένα χαμόγελο που μπορούσε να ζεστάνει και την πιο κρύα καρδιά.

Ο νους της κοπέλας γύρισε σε ευτυχισμένες κι ανέμελες μέρες, πριν από τον πόλεμο, τότε που τους άρεσε να κάθονται στην παραλία της Νέας Χώρας κι ο Κωνσταντίνος απο-

θαύμαζε τον τρόπο που ο ήλιος έριχνε τη στίλβη του στις φυγάδες τούφες των ολόξανθων μαλλιών της, τούφες που χόρευαν στον αέρα, στεφανώνοντάς την κυριολεκτικά με φως. Το άρωμα της ανθισμένης κοντινής πασχαλιάς ανακατευόταν με την αρμύρα της θάλασσας. Στα χρόνια της Κατοχής, όποτε η μυρωδιά της πασχαλιάς έφτανε στα ρουθούνια του, ο Κωνσταντίνος θυμόταν εκείνες τις όμορφες μέρες, μέρες που δεν τις σκίαζε η παρουσία του κατακτητή...

Η ώρα περνούσε βασανιστικά αργά και η Ναταλία δεν μπορούσε να κλείσει μάτι, καθώς βρισκόταν σε υπερένταση. Αύριο, μόλις θα πήγαινε στην υπηρεσία όπου εργαζόταν, θα ζητούσε άδεια από τον στρατηγό Μπρόιερ για να επισκεφθεί την άρρωστη μητέρα της στα Ανώγεια. Ο άνθρωπος που την είχε ειδοποιήσει να πάει εκεί ανήκε σε μια αντιστασιακή οργάνωση και η Ναταλία ήταν βέβαιη ότι θα είχε συνεννοηθεί με τη μητέρα της, λέγοντάς της να προσποιηθεί ότι όντως ήταν άρρωστη και να ζητήσει να δει την κόρη της, ώστε να υπάρξει κάλυψη, για κάθε ενδεχόμενο. Οι σπιούντοι που συνεργάζονταν με τους Γερμανούς υπήρχαν παντού κι έπρεπε να λαμβάνονται πάντοτε οι αναγκαίες προφυλάξεις. Δεν είχε ιδέα ποιους θα συναντούσε στα Ανώγεια, ήταν σίγουρη πάντως ότι θα υπήρχε σοβαρός λόγος πίσω απ' αυτή την ξαφνική πρόσκληση. Αλλά και για ένα άλλο πράγμα ήταν απολύτως βέβαιη: ο σκληρός και απάνθρωπος Γερμανός στρατηγός θα της χορηγούσε την άδεια που ήθελε, επειδή εκτιμούσε την εργατικότητα και τις ικανότητές της και της συμπεριφερόταν πάντοτε με ευγένεια, χωρίς το παραμικρό υπονοούμενο, παρά την εντυπωσιακή εμφάνισή της. Η Ναταλία ήταν βέβαιη ότι ο προϊστάμενός της θα είχε διερευ-

νήσει σχολαστικά οτιδήποτε την αφορούσε και, επειδή δεν τα είχε καταφέρει να βρει τίποτα το επιλήψιμο, της έδειχνε εμπιστοσύνη, την οποία εκείνη θα εκμεταλλευόταν οποτεδήποτε ήταν απαραίτητο και χρήσιμο. Αυτή ακριβώς η εμπιστοσύνη και η συμπάθεια του Γερμανού έγιναν αφορμή να παρακολουθήσει την κουβέντα του στρατηγού με κάποιον συμπατριώτη του λίγες μέρες πριν, όταν μπήκε στο γραφείο του για να του δώσει να υπογράψει κάποια έγγραφα που θα στέλνονταν στην Αθήνα.

Ο σκληρός Μπρόιερ εκείνη την ώρα ήταν στα κέφια του και, χαμογελώντας, σύστησε τη γραμματέα του στον επισκέπτη του. Ο Χάινο Κίνσμπεργκ σηκώθηκε και χαιρέτησε ευγενικά την όμορφη κοπέλα, η οποία, ώσπου να πάρει τις υπογραφές που ήθελε, παρακολούθησε ένα μέρος από τη συζήτησή τους. Ανάμεσα σ' αυτά που άκουσε ήταν και τ' όνομα Πεντέλμπουρι, που δεν της ήταν άγνωστο, αν και της προκάλεσε μεγάλη εντύπωση το γεγονός ότι ο επισκέπτης του Μπρόιερ τον χαρακτήρισε ως τον «Λόρενς της Κρήτης».

Όταν επέστρεψε στο γραφείο της, η Ναταλία έμεινε σκεπτική για κάμποσα λεπτά, εντυπωσιασμένη από τον χαρακτηρισμό που είχε ακούσει από τον Γερμανό για τον Τζον Πεντέλμπουρι. Ο Πεντέλμπουρι ήταν τοποθετημένος ως υποπρόξενος της χώρας του στο Ηράκλειο. Ήταν Άγγλος αριστοκρατικής καταγωγής και αρχαιολόγος, αλλά παράλληλα έφερε τον βαθμό του λοχαγού. Στην πραγματικότητα είχε μιαν άλλη ιδιότητα, πολύ πιο ουσιαστική: ήταν ο υπεύθυνος των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών στην κεντρική Κρήτη. Στην ουσία αυτό ήταν το πρωταρχικό αντικείμενό του.

Ο Πεντέλμπουρι είχε γεννηθεί το 1904 στο Λονδίνο, είχε σπουδάσει στο περίφημο Γουίντσεστερ και στο Κέμπριτζ, είχε ασχοληθεί με τον αθλητισμό και είχε λάβει μέρος σε εθνικές και διεθνείς συναντήσεις ως άλτης.

Το 1927 φοίτησε στη Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών και συμμετείχε στις ανασκαφές που διεξάγονταν στην Κνωσό, στο παλάτι του Μίνωα. Υπήρξε επιμελητής του Μουσείου της Κνωσού και επισκέφθηκε αρχαιολογικούς τόπους που του προκαλούσαν ενδιαφέρον. Περιήλθε την Κρήτη από τη μια άκρη στην άλλη και είχε μάθει τη γλώσσα, που τη μιλούσε με άνεση. Προφανώς ήταν ο μόνος που ήξερε καλύτερα από κάθε άλλον Άγγλο κάθε γωνιά της Κρήτης. Από το 1938 είχε στρατολογηθεί από μια ειδική υπηρεσία που υπαγόταν στο βρετανικό Υπουργείο Πολέμου.

Ο Πεντέλμπουρι απέβλεπε στην οργάνωση αντίστασης με κάθε μέσον στην Κρήτη κατά των Γερμανών και πίστευε ότι για την επιτυχία του σκοπού αυτού θα έπρεπε να βοηθήσουν οι Κρητικοί κάθε ηλικίας. Στη σύζυγό του έγραφε ότι το ηθικό των ντόπιων ήταν υπέροχο και εξέφραζε τη λύπη του που οι Κρητικοί στρατιώτες είχαν εγκλωβιστεί στην ηπειρωτική Ελλάδα και δεν είχαν προλάβει να γυρίσουν στο νησί τους για να το υπερασπιστούν. Της έγραφε επίσης ότι ήταν όνειρό του να δει την Ελλάδα ελεύθερη από τους Γερμανούς και την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στον εθνικό κορμό. Ένα ημερολόγιό του που διασώθηκε αποδεικνύει το υψηλό επίπεδο της μόρφωσής του και την αγάπη του για την Ελλάδα.

Ο Τζον Πεντέλμπουρι ήταν μονόφθαλμος. Σκοτώθηκε από τους Γερμανούς αλεξιπτωτιστές τον Μάιο του 1941.

Μέχρι την ημέρα που αναχώρησε για τα Ανάγεια, η Ναταλία παρήμενη εντυπωσιασμένη από τον τρόπο με τον οποίο ο Κίνσπεργκ εκφραζόταν γι' αυτόν και αναρωτιόταν για ποιο λόγο τού είχε αποδώσει τον χαρακτηρισμό «Λόρενς της Κρήτης». Αλλά περισσότερο την είχε εντυπωσιάσει η εμφάνιση και η συμπεριφορά του Γερμανού. Ο Κίνσπεργκ δεν έμοιαζε σε τίποτα με τους συμπατριώτες του αξιωματικούς που συναντούσε κάθε μέρα...

Ο Χάινο φον Κίνσπεργκ ήταν γόνος παλιάς αριστοκρατικής οικογένειας, γιος ενός διακεκριμένου καθηγητή της Νομικής, ενώ η μητέρα του, Καταρίνα, διδάκτορας της Βιολογίας, ήταν εβραϊκής καταγωγής, ωστόσο δε γνώρισε καμία δίωξη.

Ο Κίνσπεργκ εντάχθηκε το 1940 στο γερμανικό Υπουργείο Εξωτερικών, αναλαμβάνοντας τη συγκρότηση μιας ειδικής μονάδας, στην οποία ανατέθηκαν εντελώς ασυνήθιστα καθήκοντα. Κύριο έργο της θα ήταν η συγκέντρωση και διαφύλαξη κάθε είδους σημαντικού αρχειακού υλικού από τις κατεχόμενες χώρες.

Όταν η Ελλάδα καταλήφθηκε από τους Γερμανούς, στον Κίνσπεργκ ανατέθηκε μια πολύμορφη, λεπτή αποστολή στην Κρήτη. Η ειδική μονάδα της οποίας ήταν επικεφαλής συμπεριλάμβανε ικανότατους κομάντο, έμπειρους κατασκόπους, επιστήμονες, εμπειρογνώμονες και γραφειοκράτες. Πρωταρχικός στόχος της ήταν η αναζήτηση και η συγκέντρωση απόρρητων κρατικών αρχείων από τις χώ-

ρες που είχαν καταληφθεί από τη Γερμανία. Από τις πρώτες πληροφορίες που συγκέντρωσε ήταν ότι ο Πεντέλμπουρι ήταν ο αρχηγός της Ιντέλιτζενς Σέρβις στην κεντρική Κρήτη. Ο Άγγλος βέβαια δε βρισκόταν πια στη ζωή, αλλά οι Γερμανοί κατάφεραν και βρήκαν στην οικία του πολλά στοιχεία που τους ήταν χρήσιμα και απαραίτητα για να αρχίσουν διώξεις.

Ο Κίνσμπεργκ εντυπωσιάστηκε ιδιαίτερος από τις προσωπικές σημειώσεις του Πεντέλμπουρι σε επιστημονικά θέματα κι από ένα ημερολόγιο που αποδείκνυε το υψηλό επίπεδο μόρφωσής του, τη μεγάλη εμπειρία του και την ακριβολογία του. Στις φωτογραφίες που βρέθηκαν στο σπίτι του παρουσιαζόταν άλλοτε ως αρχαιολόγος που ασχολείτο με επιστημονικές εργασίες, άλλοτε ως υποπρόξενος, άλλοτε ως Άγγλος αξιωματικός και άλλοτε με τοπική κρητική φορεσιά. Από πολλές επιστολές που έπεσαν στα χέρια του, γραμμένες με ενθουσιώδες ύφος, ο Κίνσμπεργκ βεβαιώθηκε ότι ο Πεντέλμπουρι τα είχε καταφέρει να θεωρείται σε ευρείς κύκλους της Κρήτης πρόμαχος της ελευθερίας του νησιού.

Όταν ο Γερμανός έκανε έρευνα στο σπίτι του Άγγλου πάντως, αγνοούσε το γεγονός ότι ο άνθρωπος που αναζητούσε είχε σκοτωθεί και πίστευε ότι τον έκρυβαν στα βουνά Κρητικοί αντάρτες. Έφτασε στο σημείο να πιστεύει ότι είχε συλληφθεί από τους Γερμανούς και άρχισε να τον αναζητεί μεταξύ των Άγγλων αιχμαλώτων.

Αφού κάθε προσπάθεια ανεύρεσής του απέβη μάταιη, ο Κίνσμπεργκ αποφάσισε να ζητηθεί από την Αθήνα η αποστολή ενός αξιωματικού της υπηρεσίας αντικατασκοπείας για να του ανατεθεί η αναζήτηση και η σύλληψη του Άγ-

γλου πράκτορα, για τον οποίο εξακολουθούσε να πιστεύει ότι βρισκόταν στη ζωή. Οι φήμες ότι ήταν ήδη νεκρός δεν τον είχαν πείσει, αφού μάλιστα δεν τα είχε καταφέρει να τις διασταυρώσει. Βέβαιος καθώς ήταν ότι ο Πεντέλμπουρι βρισκόταν κάπου κρυμμένος, πίστευε ότι, ενόσω εξακολουθούσε να κυκλοφορεί ελεύθερος στην Κρήτη, η ειρήνευση στο νησί δεν ήταν εξασφαλισμένη. Εκτός αυτού, ήταν πεπεισμένος ότι με τη σύλληψη του Πεντέλμπουρι θα κατάφερε να πλήξει καιρία το δίκτυο της αγγλικής κατασκοπείας. Αν συλλάμβαναν οι Γερμανοί τον Άγγλο κατάσκοπο, η μυστική αντίσταση στην Κρήτη θα εξασθενούσε σημαντικά, επειδή ο Πεντέλμπουρι διέθετε όλες τις ικανότητες για να εξελιχθεί στον Λόρενς της Κρήτης και, χάριη στη δράση του και στην προσωπικότητά του, θα κατόρθωνε να ξεσηκώσει τον πληθυσμό και να τον κάνει να συμμετάσχει στον αγώνα κατά των στρατευμάτων κατοχής.

Κατά βάθος ο ιπποτικός Γερμανός αξιωματικός θαύμαζε τον αντίπαλό του και θεωρούσε δίκαιο τον χαρακτηρισμό που του είχε αποδώσει.

Όταν η Ναταλία έφτασε στα Ανώγεια, συναντήθηκε με τέσσερα μέλη της αντίστασης, επικεφαλής των οποίων ήταν ο Νίκος Μπαντουβάς.

Η κοπέλα τούς έδωσε όσες πληροφορίες είχε συγκεκριμένα για τον σκληρό Μπρόιερ και όσα σχεδίαζε να κάνει για την πάταξη της αντίστασης στην Κρήτη.

Στη συνέχεια μίλησε ο Μπαντουβάς.

«Ο λόγος που συγκεντρωθήκαμε σήμερα είναι σημαντικός και δεν παίρνει αναβολή: Πρέπει να βγάλουμε από τη μέση τον Φριτς Σούμπερτ. Λένε πως έχει ελληνική καταγωγή, δεν το πιστεύω, μα, ακόμα κι αν είναι αλήθεια, να ένας λόγος παραπάνω για να τον πιάσουμε και να τον εκτελέσουμε. Και τι δεν έχει κάνει αυτός ο κερατάς. Άρχισε στις 27 Αυγούστου του '41, όταν έπιασε στο Ρέθυμνο έναν δικό μας, τον Παύλο τον Παπαδάκη. Τον κατηγορήσε ότι έκρουβε Άγγλους στρατιώτες που είχαν μείνει επαέ, τον βασάνισε σκληρά κι απάνθρωπα, κι αφού είδε και απόειδε πως δε θα του 'παιρνε κουβέντα, τον εκτέλεσε. Από τότεσάς έχει κάνει πολλά, μα δεν πάει άλλο...» Πήρε βαθιά αναπνοή και σταμάτησε ώσπου να στρίψει ένα τσιγάρο κι έπειτα συνέχισε. «Ξανάρχισε τη δράση του όταν εκτελέσαμε κάποιους δικούς μας ρουφιάνους, κάποιους δωσίλογους που συνεργάζονταν με τον Γερμανό, και τότεσάς ο Σούμπερτ ξαναπαρουσιάστηκε για να εκδικηθεί. Χωρίς πολλά πολλά, βασάνισε σκληρά κι ύστερα σκότωσε τον Μανουσάκη, τον Γρουπάρη, τον Μακράκη και τον Μαυρουδή επειδής, λέει, κρύβανε Εγγλέζους και ντουφέκια και ταχυβόλα. Μα δε χόρτασε ο κερατάς και το '42 σκότωσε τον Τζιζιάκη, τον Ξυλούρη και δύο αδελφούς, τους Λυδάκηδες, επειδής, λέει, ήτανε συγγενείς ανταρτών. Λίγο αργότερα εμφανίστηκε στον Άγιο Σύλλα, όπου έκαψε επτά σπίτια, βασάνισε απάνθρωπα έναν Καραγιωργάκη, έβαλε δυο Ιταλούς να τον σκοτώσουν κι ύστερα σκότωσε ο ίδιος κάμποσους χωριάτες που βρέθηκαν μπροστά του. Αυτά που σας λέω είναι εξακριβωμένα πράγματα, όπως και ούλα τ' άλλα που θα σας πω ότι έκανε. Γι' αυτό πρέπει αυτός ο κερατάς να βγει γρήγορα από τη μέση. Θα σας τα πω ού-

λα που έχει κάνει για να το βάλουμε σκοπό να τον σκοτώσουμε. Δεν πάει άλλο. Να σας πω ακόμα πως μιλεί τη γλώσσα μας, μα μιλεί και τούρκικα και γι' αυτό τον λένε Τούρκο στα χωριά που πέρασε».

«Αξιωματικός είναι;» ρώτησε η Ναταλία και ξαφνιάστηκε από την απάντηση του Μπαντουβά.

«Όι, κοπελιά. Δεν είναι αξιωματικός. Επιλοχίας είναι».

Κατάπληκτη η Ναταλία άκουσε την απάντηση του Μπαντουβά κι απόμεινε άφωνη, παρατηρώντας την οργή που ξεχείλιζε από μέσα του.

«Πριν απ' αυτά που σας είπα», συνέχισε ο Μπαντουβάς, «τα ξημερώματα στο' εννιά του Ιούλη, ο Σούμπερτ, με μια διλοχία που την αποτελούσαν Γερμανοί και χωροφυλάκοι, είχε κυκλώσει το λημέρι τσ' ομάδας του καπετάν Πετρακογιώργη, στο Τεμένι. Ο Πετρακογιώργης σώθηκε σαν από θαύμα, επειδή από τύχη ξέφυγε από τη μεριά που φύλαγαν οι χωροφυλάκοι, που τον είδαν, αλλά τον άφησαν να περάσει. Αλλά το πράγμα δεν τέλειωσε εκεί, επειδή μαζί με τσι χωροφυλάκους ήταν και οι αδελφοί Τζουλιά. Οι Τζουλιάδες είχαν προσωπικές διαφορές μ' έναν υπενωμοτάρχη, τον Περάκη, ο οποίος ήταν αντάρτης, μαζί με τον Πετρακογιώργη. Οι Τζουλιάδες τον έπιασαν τον Περάκη και τον παραδώκανε στον Σούμπερτ. Ο Σούμπερτ τον βασάνισε σκληρά κι απάνθρωπα, τον έβαλε φυλακή στο Ηράκλειο, αλλά, έπειτα από κάμποσο καιρό, τον άφησε να φύγει.

»Αργότερα ο Σούμπερτ εμφανίστηκε στο χωριό Ροδάκινο και έκαψε δώδεκα σπίτια που τα είχαν άνθρωποι που τους θεωρούσε αντάρτες. Αλλά, όπως φαίνεται, οι άντρες του χωριού είχαν μάθει ότι ερχόταν ο Σούμπερτ και είχαν

εξαφανιστεί, κι αυτός ο κερατάς έπιασε τους τρεις γέρους που βρήκε στο χωριό και τους εκτέλεσε, αλλά δε χόρτασε ούτε τότε, και έπιασε μια γυναίκα, την κακομοίρα τη Σμαράγδα Καπετανάκη, την έβαλε στον φούρνο και την έκαψε ζωντανή. Και λίγο αργότερα πήγε στσι Βουκολιές και σκότωσε δυο Μπομπολάκηδες, τον Νικόλα και τον Ηλία, επειδή ακούγανε κρυφά από το ράδιο ελληνικές εκπομπές του εξωτερικού. Στσι Βουκολιές σκότωσε κι έναν Χριστοδουλάκη, επειδή, λέει, έκρυβε όπλα. Σίγουρα κάποιοι προδότες ήταν στη μέση.

»Στα τέλη του Αυγούστου πήγε στη φυλακή στα Χανιά και πήρε μαζί του τρεις δικούς μας, τρεις Έλληνες, που ήταν να δικαστούν, κατηγορούμενοι ότι είχαν σκοτώσει κάποιους προδότες. Τους πήγε έξω από τα Χανιά και τους σκότωσε. Το ίδιο έκανε λίγο αργότερα, όταν πήγε στο Ηράκλειο και πήρε από τη φυλακή άλλους τέσσερις και τους σκότωσε κι αυτούς, επειδή είχαν σκοτώσει κάποιους προδότες.

»Αργότερα συγκροτήθηκε επίσημα το παραστρατιωτικό σώμα του Σούμπερτ, με συμμετοχή –δυστυχώς– μοναχά Κρητικών που ήταν γερμανόφιλοι ή είχαν προηγούμενα με τους επικεφαλής αντάρτικων ομάδων. Αλλά κι Ιταλών από τα Δωδεκάνησα που μιλούσαν ελληνικά.

»Αυτοί οι “σουμπεραίοι” φορούσαν γερμανικές στολές χωρίς διακριτικά και μια μέρα στο χωριό Καλή Συκιά έπιασαν δώδεκα γυναίκες, έκαψαν τα σπίτια τους και μετά τις έριξαν ζωντανές στη φωτιά. Την ίδια τύχη είχαν και πέντε άντρες από το ίδιο χωριό. Λίγο αργότερα, στο χωριό Καλλικράτης των Σφακίων, ο Σούμπερτ σκότωσε δεκαεφτά άντρες και έντεκα γυναίκες κι έβαλε φωτιά σε ογδόντα ένα σπίτια.

Αλλά και πάλι δε χόρτασε. Πήγε στο χωριό Καλοί Λάκκοι, αλλά οι κάτοικοι πρόλαβαν να εξαφανιστούν κι αυτός ληλάτησε και ρημάξε τα σπίτια τους. Κατόπιν πήγε στο χωριό Μουρί, σκοτώσε πέντε άντρες κι ενανού τού έβγαλε τα μάτια πριν τον σκοτώσει.

»Μέχρι τώρα έγιναν πολλές προσπάθειες για να εκτελεστεί ο Φριτς Σούμπερτ, χωρίς αποτέλεσμα όμως, γιατί παίρνει ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας. Ζει σ' ένα οχρωμένο σπίτι στο Ηράκλειο, που το περιτριγυρίζει μια τάφος με νερό, κι όταν βγαίνει έξω, συνοδεύεται από σωματώδεις σωματοφύλακες.

»Αυτά είχα να σας πω για τον Σούμπερτ. Σ' εμάς απομένει να τον βρούμε και να τον σκοτώσουμε. Μόνο τότε θα αναπαιτούν οι ψυχές των εκατοντάδων ανθρώπων που σκότωσε αυτός ο κερατάς».

Αυτά είχε να πει ο Μπαντουβάς. Έπειτα άρχισαν να καταστρώνουν τα σχέδια για την εξόντωση του αιμοδιψή Γερμανού.

Ωστόσο δεν πρόλαβαν να τα εκτελέσουν. Οι ίδιοι οι Γερμανοί, αγανακτισμένοι από τον θηριώδη επιλοχία, τον μετέθεσαν ξαφνικά στη Μακεδονία, όπου επίσης άφησε τρομακτικές μνήμες.

Η πραγματική, ένοπλη αντίσταση στην Κρήτη άρχισε τον Αύγουστο του 1941 από τον Μανώλη Μπαντουβά, με κυριότερους οπλαρχηγούς τον Γεώργιο Πετράκη ή Πετρακωγιώργη και τον Αντώνη Γρηγοράκη, με το ψευδώνυμο Σα-

τανάς. Και οι τρεις είχαν στρατολογηθεί ως πράκτορες του Πεντέλμπουρι. Εν τω μεταξύ από το Κάιρο στάλθηκε ένας Άγγλος αξιωματικός που μιλούσε ελληνικά, ο λοχαγός Κρις Γουντχάουζ, τομέας του οποίου ορίστηκαν οι νομοί Ηρακλείου και Λασιθίου.

Ο Γουντχάουζ δεν άργησε να εντυπωσιαστεί από το θάρρος και τις ικανότητες του Μανώλη Μπαντουβά και, πριν περάσει πολύς χρόνος, έκανε το λάθος να πιστέψει ότι ο Μπαντουβάς θα μπορούσε να γίνει ακόμα και λιγότερο Έλληνας για χάρη των Άγγλων. Εκείνη την εποχή τα σχέδια ορισμένων βρετανικών υπηρεσιών περιλάμβαναν την εκμετάλλευση των αγνών αισθημάτων των Κρητικών, τους οποίους φιλοδοξούσαν να χρησιμοποιήσουν για ίδιον όφελος.

Ο Γουντχάουζ όμως έκανε το λάθος να θεωρήσει τον «αγράμματο» Μανώλη Μπαντουβά εύκολη λεία, έναν άνθρωπο του χεριού του, και προσπάθησε να προωθήσει μέσω αυτού τα σχέδια για την επέκταση της βρετανικής αποικιοκρατίας στην Κρήτη.

«Εσείς, καπετάν Μπαντουβά», του είπε όταν πίστεψε ότι ήταν η κατάλληλη ώρα, «θα μπορείτε να προσφέρετε μεγάλα πράγματα και μεγάλες υπηρεσίες στην Κρήτη, διότι εσάς σας πιστεύει ο λαός της. Εσείς οι Κρητικοί έχετε άλλη νοοτροπία από τη Στερεά Ελλάδα. Λοιπόν, όταν ελευθερωθεί η Κρήτη, θα μπορείτε να προσφέρετε πολλά πράγματα στο νησί σας, που τόσο αγαπάτε».

Ο «αγράμματος» Μπαντουβάς έπιασε το νόημα που κρυβόταν πίσω από τα λόγια του Άγγλου και ενοχλήθηκε από το θράσος του. Τα κατάφερε ωστόσο να συγκρατηθεί και να παραμείνει νηφάλιος.

«Με ποιον τρόπο μπορεί να γενεί αυτό;» ρώτησε, κοιτάζοντας κατάματα τον Γουντχάουζ. Εκείνος πίστεψε ότι τον είχε του χεριού του.

«Άκουσέ με, καπετάν Μπαντουβά. Εύκολο είναι να γίνει. Θα σηκώσεις την αγγλική σημαία για να χωρίσει η Κρήτη από την Ελλάδα. Εμείς θα διώξουμε από την Κρήτη τους Γερμανούς. Κι όταν η Κρήτη ελευθερωθεί, θα γίνει ανεξάρτητη, όπως πριν ελευθερωθεί από την Ελλάδα, και θα αναλάβουμε εμείς το νησί σας και θα το κάνουμε βιτρίνα τουρισμού. Αντί λοιπόν οι τουρίστες να πηγαίνουν στη Γαλλία, θα έρχονται στην Κρήτη».

Ακούγοντας ο Μπαντουβάς αυτά που είχε ξεστομίσει ο Άγγλος, αισθάνθηκε το αίμα να βράζει μέσα του. Τα κατάφερε ωστόσο να συγκρατηθεί, προσποιούμενος ότι δεν είχε καταλάβει καλά. Κοίταξε με ενδιαφέρον τον Άγγλο.

«Αυτό που μου είπες είναι πολύ ωραίο. Για ξαναπές μου το, να το καταλάβω καλά».

Ο Γουντχάουζ πίστεψε ότι δεν ήταν δύσκολο να πείσει τον «αγράμματο» καπετάν Μπαντουβά να υποταχθεί στα σχέδια της Αγγλίας. Με περίσσιο θάρρος τού επανέλαβε τα ίδια λόγια.

Αλλά την άλλη στιγμή κέρωσε. Είδε τα μάτια του καπετάν Μπαντουβά να βγάζουν φλόγες και το πρόσωπό του να σκληραίνει. Τα έχασε. Κι έμεινε άναυδος όταν είδε τον Κρητίκαρο να πετάγεται όρθιος, να τραβάει το πιστόλι του και να του το ακουμπάει στα μούτρα, με το δάχτυλο στη σκανδάλη. Έπειτα τον άκουσε να λέει, με φωνή που έμοιαζε με μουγκρητό άγριου θηρίου:

«Εσύ, μωρέ, δεν είσαι αξιωματικός Άγγλος. Είσαι κατά-

σκοπος των Γερμανών. Δεν επερίμενα μια τέτοια πρόταση από Άγγλο αξιωματικό, όπως μου 'χες πει, του Επιτελείου. Εμείς σκεφτόμαστε ότι θα πάρουμε και τη Βόρειο Ήπειρο, θα πάρουμε και τα Δωδεκάνησα και θα πάρουμε και την Κύπρο. Κι εσύ ήρθες να μου πεις να χωρίσομ' απ' τη λοιπή Ελλάδα, όπου μαχουμέστανε αιώνες να ενωθούμε. Από αυτή τη στιγμή είσαι αιχμάλωτος. Δε σου επιτρέπω πλια να επικοινωνήσεις με κανέναν!»

Αργότερα ο Μπαντουβάς ειδοποίησε τον Πετρακογιώργη και του τον παρέδωσε με τη ρητή εντολή να μην τον αφήσουν να κινηθεί πουθενά και να τηλεγραφήσουν να έρθει αντικαταστάτης του. Αλλά δεν έπαψε ποτέ να λέει ότι είχε μισήσει τους Άγγλους επειδή ήθελαν να μονοπωλήσουν τον αγώνα με τη θυσία των αγωνιστών Ελλήνων.

Όσο το ζήτημα της απόπειρας αυτονόμησης της Κρήτης ώστε εν συνεχεία να ενταχθεί στο Βρετανικό Στέμμα, που έτσι θα εξασφάλιζε, μαζί με το Γιβραλτάρ, την Κύπρο, τη Μάλτα και τη Δωδεκάνησο, τον απόλυτο έλεγχο της Μεσογείου, δεν τερματίστηκε με την κάθετη άρνηση που πρόβαλε ο Μπαντουβάς, επειδή κατά την κατοχική περίοδο επιχειρήθηκε και πάλι η προώθηση αυτής της ιδέας...

Ένα βράδυ στο σπίτι του Βενιζέλου στη Χαλέπα, το οποίο είχε επιτάξει ο Μπρόιερ και είχε εγκαταστήσει εκεί το στρατηγείο του, ο Γερμανός στρατηγός συνομιλούσε φιλικά με τον ταγματάρχη Πάουλους Κολμάγερ, γιο της αδερφής του, η οποία είχε σκοτωθεί κατά τους βομβαρδισμούς

του Βερολίνου. Ο στρατηγός είχε μεγάλη αδυναμία στον ανιψιό του και ήταν εκείνος που είχε φροντίσει να τοποθετηθεί στα πανέμορφα Χανιά, αντί να βρεθεί στο Ρωσικό Μέτωπο, από το οποίο γλίτωσε την τελευταία στιγμή, χάρη στη στενή φιλική σχέση του Μπρόιερ με τον Χίμλερ.

Ήταν κοντά στα μεσάνυχτα όταν χτύπησε το τηλέφωνο, ο Μπρόιερ σήκωσε το ακουστικό και το σκληρό πρόσωπό του φωτίστηκε όταν άκουσε τη φωνή της Ναταλίας Παπαδερού, της γραμματέως του. Η κοπέλα τον πληροφόρησε ότι είχε αρρωστήσει ξαφνικά με υψηλό πυρετό, κι εκείνος της έδωσε άδεια την επόμενη ημέρα. Πριν κλείσει το τηλέφωνο, τη ρώτησε αν ήθελε να της στείλει γιατρό. Η Ναταλία αρνήθηκε ευχαριστώντας τον και ο Μπρόιερ άφησε το ακουστικό και στράφηκε στον Πάουλους.

«Θα κατάλαβες ότι ήταν η γραμματέας μου. Έχει αρρωστήσει και ζήτησε την άδεια να απουσιάσει αύριο. Προθυμοποιήθηκα να της στείλω γιατρό αλλά αρνήθηκε ευγενικά. Ωστόσο, αν χρειαστεί, θα τον στείλω το πρωί να την εξετάσει».

«Ναι, την έχω γνωρίσει. Είναι αρραβωνιαστικιά του Κωνσταντίνου, στο σπίτι του οποίου μένω. Κι εκείνος είναι εξαιρετικό παλικάρι. Αυτός και η οικογένειά του μιλούν άπταιστα γερμανικά. Ο ίδιος και ο πατέρας του έχουν σπουδάσει στο Βερολίνο. Είναι γερμανόφιλοι, το λένε και το δείχνουν με τη στάση τους απέναντί μου. Και μόνο το γεγονός ότι φρόντισαν να μάθουν τη γλώσσα μας πολύ πριν από τον πόλεμο σημαίνει πολλά. Αλλά και η κοπέλα μιλά άπταιστα γερμανικά. Δεν έχω κουβεντιάσει μαζί τους από λεπτότητα, αλλά είμαι βέβαιος ότι συμπαθούν πολύ τη Γερμανία, ενώ

πιστεύουν ότι την Αγγλία τη διέκρινε, τη διακρίνει και θα τη διακρίνει το “διαίρει και βασίλευε”».

«Έχεις απόλυτο δίκιο. Εδώ πάντως, σε τούτη την όμορφη πόλη, υπάρχουν πολλοί φίλοι της Γερμανίας».

«Ναι. Το έχω διαπιστώσει κι εγώ. Τόνισα μάλιστα τρεις τέσσερις φορές στους ανθρώπους στο σπίτι των οποίων διαμένω ότι η Ελλάδα πρόκειται να παίξει σημαντικό ρόλο όταν κερδίσουμε τον πόλεμο».

«Πώς το άκουσαν;»

«Με ικανοποίηση που δεν κρυβόταν. Άλλωστε είναι πεπεισμένοι ότι εμείς δε θα χτυπούσαμε την Ελλάδα αν τα είχα καταφέρει οι σύμμαχοί μας οι Ιταλοί».

«Συμφωνώ. Έχεις απόλυτο δίκιο».

«Έχω κάνει παρέα με πολλούς Κρητικούς κι έχω φιλοξενηθεί σε χανιώτικα σπίτια. Κι έχω σχηματίσει τη βεβαιότητα ότι δε συμπαθούν τους Άγγλους, κι ας είναι τώρα σύμμαχοί τους. Κατά βάθος πιστεύουν ότι απώτερος σκοπός τους είναι να καταστήσουν την Ελλάδα προτεκτοράτο τους».

«Ναι. Συμφωνώ μαζί σου. Ακόμα και μετά τη θυμωμένη μας αντίδραση για τον τρόπο που αντιμετωπίστηκαν οι αλεξιπτωτιστές μας, ακόμα κι έπειτα από αυτό, πιστεύω ότι μια μεγάλη μερίδα Κρητικών, μορφωμένων ανθρώπων εννοώ, θα προτιμούσαν να είναι με το μέρος μας κι όχι με τους Άγγλους». Έμεινε για λίγο σκεπτικός, κοιτάζοντας τον ανιψιό του. Έπειτα συνέχισε: «Η Ελλάδα σ’ αυτόν τον πόλεμο έσφαλε στην πολιτική της κατεύθυνση. Ο ελληνικός στρατός έπραξε όπως είχε καθήκον, χωρίς να λογαριάσει αν αυτή η πολιτική ήταν εσφαλμένη. Αλλά σήμερα υπάρχουν σημαντικοί άνθρωποι που πιστεύουν ότι το καθεστώς

που θα ξαναδώσει ζωή στην Ελλάδα δεν μπορεί παρά να συμπλέει με τις δικές μας ιδέες και τα δικά μας σχέδια για τη νέα τάξη των πραγμάτων». Έμεινε πάλι σιωπηλός για λίγο κι ύστερα πρόσθεσε: «Έχουμε διαπιστώσει ότι στα αστικά κέντρα, όπου δεδομένα υπάρχει μεγαλύτερη ασφάλεια, έχει δημιουργηθεί μια σωστή αντίληψη περί αποφυγής των προκλήσεων εναντίον μας. Αλλά δυστυχώς υπάρχουν και οι αντάρτες σαν τον Μπαντουβά, άνθρωποι χαμηλού πνευματικού επιπέδου, τους οποίους εκμεταλλεύονται και χρησιμοποιούν οι Άγγλοι. Ήσυχτοι και ειρηνόφιλοι άνθρωποι της Κρήτης τρομοκρατούνται με εκβιασμούς και απειλές. Ακούστηκε ότι κόβουν τα μαλλιά Ελληνίδων που μιλούν γερμανικά και χρησιμοποίησαν τη γνώση της γλώσσας για συμφέρον δικό τους και των οικογενειών τους. Θα το καταλάβαιναν αν το έκαναν αυτό σε γυναίκες που περιφρονούν την τιμή τους και συνεπώς την τιμή της Ελληνίδας –την οποία ο Γερμανός στρατιώτης σεβάστηκε και εκτιμά– και συμπεριφέρονται ως πόρνες απέναντί μας».

«Ωστόσο έχω τη γνώμη», άρχισε να λέει ο Πάουλος, «ότι μεγάλο μέρος της ευθύνης για τη δράση των Κρητών ανταρτών φέρει εκείνος ο Άγγλος ο Πεντέλμπουρι, ο οποίος για όσον καιρό παρέμεινε στην Κρήτη έδειξε μια απίστευτη ζωτικότητα σε περιηγήσεις, επισκεπτόμενος αρχαιολογικούς χώρους που του προξενούσαν ενδιαφέρον. Με παρόμοια ζέση ήθελε να γνωρίσει και την πιο ασήμαντη περιοχή του νησιού περιτρέχοντάς το από τη μια άκρη στην άλλη. Λέγεται ότι είχε διασχίσει πεζοπορώντας περισσότερα από χίλια μίλια και ότι σε διάφορα χωριά είχε αποκτήσει καρδιακούς φίλους που δεν είχαν απαραιτήτως ακαδημαϊκά

ενδιαφέροντα. Με την ίδια άνεση έκανε παρέα με βοσκούς και ανώνυμους χωρικούς, γλεντούσε μαζί τους και μιλούσε με άνεση τη γλώσσα και τη διάλεκτό τους».

«Η δράση αυτού του ανθρώπου έχει απασχολήσει πολύ κι εμένα», πρόσθεσε ο στρατηγός. «Στο Λασίθι πραγματοποιήσε ανασκαφές. Επειδή από το 1938 ο ίδιος και άλλοι νεαροί συνάδελφοί του είχαν στρατολογηθεί από μια ειδική υπηρεσία που υπαγόταν στο βρετανικό Υπουργείο Πολέμου, πιστεύω ότι πίσω από τη δράση και τις ενέργειές του κρυβόταν η επιθυμία της Αγγλίας να καταστήσει την Κρήτη αποικία της. Αυτό είναι προφανές και το πιστεύουν και στο Βερολίνο. Άποψή μου είναι, χωρίς να διατηρώ την παραμικρή αμφιβολία, ότι ο Πεντέλμπουρι ευθύνεται για τον ανταρτοπόλεμο με τον οποίο βρισκόμαστε αντιμέτωποι εδώ. Το πιστεύω απόλυτα. Άλλωστε αυτή ήταν και η πεποίθηση του Κίνσμπεργκ. Μου είχε εκμυστηρευθεί ότι θα έκανε λόγο γι' αυτό στην αναφορά που θα έστελνε στο Υπουργείο Εξωτερικών».

Στην αναφορά εκείνη που είχε συντάξει ο Κίνσμπεργκ έγραφε ότι, κατά την αναζήτηση των αρχείων του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών που μεταφέρθηκαν στην Κρήτη, είχε ερευνηθεί και το αγγλικό υποπροξενείο του Ηρακλείου, καθώς και η βίλα Αριάδνη, έδρα της Βρετανικής Αρχαιολογικής Σχολής στην Κνωσό. Εξακριβώθηκε έτσι ότι ο Τζον Πεντέλμπουρι είχε τη διεύθυνση της Ιντέλιτζενς Σέρβις για την κεντρική Κρήτη, με έδρα το Ηράκλειο. Στον επιστημονικό κόσμο είχε γίνει ευφώνως γνωστός με το ογκώδες έργο του *Η Αρχαιολογία της Κρήτης*. Λόγω της ιδιαίτερως σημαντικής θέσης του νησιού, ο Πεντέλμπουρι τοποθετήθηκε κο-

ντά στον ελληνικής καταγωγής υποπρόξενο Ηλιάδη, αδερφό της λαίδης Κρόσφιλντ, και, υπό το πρόσχημα του ερευνητή και προξενικού υπαλλήλου, κατεύθυνε τους ποικιλόμορφους ιστούς μιας υπηρεσίας πολιτικών πληροφοριών.

Κατά την έρευνα της απλής και εξωτερικά ασήμαντης κατοικίας του στο Ηράκλειο, εκτός από σπουδαία έγγραφα, ανακαλύφθηκε μεγάλη αποθήκη εκρηκτικών υλών, με χειροβομβίδες, όπλα και πυρομαχικά. Η αποθήκη –έγραφε ο Κίνσμπεργκ– φωτογραφήθηκε και το πολεμικό υλικό βεβαιώθηκε με πρακτικό που συντάχθηκε σε τρεις γλώσσες.

Αυτή η ανακάλυψη αποδείκνυε την πολυμάθεια, την ευρύτητα των σχέσεων και τη βαρύτητα των σχεδίων του Πεντέλμπουρι, ο οποίος κατόρθωσε μέσα σε ελάχιστο χρόνο να οργανώσει εκτεταμένο δίκτυο πρακτόρων, όπως προέκυπτε από τις φωτογραφίες οπλισμένων πολιτών, με θερμές αφιερώσεις προς τον Άγγλο.

Ιδιαίτερη εντύπωση –συνέχιζε να γράφει ο Κίνσμπεργκ– προξένησαν τα μεγάλα ποσά που διέθετε ο Πεντέλμπουρι για πληρωμή πρακτόρων που έφερναν πληροφορίες από τη Δωδεκάνησο. Βάσει ενός σημειωματαρίου του, ο Κίνσμπεργκ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο Πεντέλμπουρι προετοίμαζε την κατάληψη της Δωδεκανήσου από τους Άγγλους. Σ' ένα άλλο σημείωμά του φάνηκε ότι σχεδίαζε την αγορά πλοίου για τη συλλογή πληροφοριών από τη Δωδεκάνησο.

Ο Κίνσμπεργκ ήταν πεπεισμένος ότι ο Πεντέλμπουρι απέβλεπε στην οργάνωση αντίστασης κατά των Γερμανών στην Κρήτη με κάθε μέσον, έτσι ώστε να επιδιωχθεί και να επιτευχθεί όχι μόνο η κατάληψη της Δωδεκανήσου, αλλά και

άλλων ελληνικών νησιών, προς τελικό όφελος της Αγγλίας. Σε κάποιο έγγραφο ο Πεντέλμπουρι σημείωνε ότι ένα ποσόν 400.000 στερελινών θα ήταν απαραίτητο για τις εργασίες στον τομέα της αρμοδιότητάς του. Σ' έναν μόνο πράκτορα είχε καταβάλει 47.000 λίρες, ενώ κατά τους τελευταίους τρεις μήνες του 1940 είχε δαπανήσει 71.400 λίρες σε αμοιβές πρακτόρων που του έδωσαν πληροφορίες για τη Δωδεκάνησο. Ο Κίνσμπεργκ είχε εντυπωσιαστεί από το γεγονός ότι ο Πεντέλμπουρι δε δίσταζε μπροστά σε τίποτα προκειμένου να επιτύχει τον σκοπό του, κάτι που τεκμηριωνόταν από τις αποδείξεις εξαγοράς δημοσίων υπαλλήλων και τη δωρεά χρυσών ρολογιών για ανταπόδοση εκδουλεύσεων. Σε πολλές φωτογραφίες που βρέθηκαν παρουσιαζόταν είτε ως αρχαιολόγος που τον ενδιέφεραν οι ανασκαφές, είτε ως υποπρόξενος, είτε ως αξιωματικός με στολή, είτε με κρητική τοπική φορεσιά. Πολλές ενθουσιώδεις επιστολές που βρέθηκαν έπεισαν τον Κίνσμπεργκ ότι ο Πεντέλμπουρι είχε κατορθώσει να θεωρείται σε ευρείς κύκλους της Κρήτης πρόμαχος της ελευθερίας του νησιού.

Επειδή η κατοικία του βρισκόταν στο τμήμα της πόλης που είχε σχεδόν ισοπεδωθεί από τους βομβαρδισμούς, ο Κίνσμπεργκ πίστευε ότι ο Άγγλος ή θα είχε σκοτωθεί ή θα είχε τραυματιστεί, με αποτέλεσμα να μην καταφέρει να εισέλθει στο σπίτι του ώστε να καταστρέψει κάθε ίχνος της δράσης του. Από άλλες πληροφορίες έβγαινε το συμπέρασμα ότι ο Πεντέλμπουρι βρισκόταν τραυματισμένος στα βουνά, ανάμεσα στους αντάρτες. Ωστόσο ακούστηκε και ότι ήταν μεταξύ των αιχμάλωτων Άγγλων αξιωματικών και διατάχθηκε μεγάλη έρευνα για την ανακάλυψή του.

Στην Κρήτη, κατά τη διάρκεια της Κατοχής, η Ναταλία Παπαδε-
ρου εργάζεται στο γραφείο του Γερμανού στρατηγού Μπρόιερ,
ο οποίος εκτιμά ιδιαίτερα το ότι η κοπέλα μιλά άπαιστα τη γλώσ-
σα του και συμπαθεί την πατρίδα του, χωρίς να υποψιάζεται ότι
τόσο η ίδια όσο κι ο αρραβωνιαστικός της ο Κωνσταντίνος είναι
οργανωμένοι στην Αντίσταση.

Την ίδια εποχή ο Πάτρικ Λη Φέρμορ και ο Στάνλεϊ Μος, επικε-
φαλής πολυμελούς ομάδας Κρητών, σχεδιάζουν την απαγωγή
του Γερμανού στρατηγού Μίλερ. Άξιαφνα η αντιστασιακή δράση
της Ναταλίας και του Κωνσταντίνου αποκαλύπτεται κι οι δυο νέοι
καταφεύγουν στα βουνά των Ανωγείων καταδιωκόμενοι από τον
Μπρόιερ. Ωστόσο ο Γερμανός θα βρεθεί αντιμέτωπος στην πο-
ρεία με σοβαρότερα προβλήματα, επειδή ο Λη Φέρμορ και ο
Στάνλεϊ Μος καταφέρνουν τελικά να απαγάγουν τον στρατηγό
Κράιπε, αντικαταστάτη του Μίλερ.

Όσο ο καιρός περνά, ενισχύεται η βεβαιότητα της Ναταλίας ότι
ο κόσμος μεταμορφώνεται γρήγορα κι ότι ολόκληρος ο ουρα-
νός μετατρέπεται σε ένα αστραφτερό μωσαϊκό από άστρα...

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-3783-9

9 786180 137835

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΜ: 25210

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η